

Victor Hugo

Ερνάνης (Hernani) [απόσπασμα: πρ. Γ, σκ. 3-7]

Μετάφραση: Γ. Παράσχος

Εστία, Αθήνα

τμ. 14, ετ. Ζ', τχ. 362, 5 Δεκεμβρίου 1882, σ. 765-774

ΕΡΝΑΝΗΣ

ΒΙΚΤΩΡΟΣ ΟΥΓΚΩ

[Μετάφρασις Γ. Παράσχου].

ΠΡΑΞΙΣ Γ'

Ἡ θύρα τοῦ θεάτρου ἀνοίγει δι' ἀμφοτέρων τῶν φύλλων. Ἐμφαίνει ἡ Δόνα-Σόλα ἐν νυμφικῇ στολῇ, συνοδευομένη ὑπὸ πολλῶν ἀκολούθων καὶ δύο γυναικῶν, φερουσῶν ἐπὶ βελουδίνου προσκεφαλαίου κιβώτιον ἀργυρότευκτον, ὅπερ θέτουσιν ἐπὶ τραπέζης, περιέχον δουκικὸν στέμμα, φέλλια καὶ ἀδάμαντας μίγδην. Ὁ Ἐρνάνης, ἀσθμαίνων καὶ ἐκπληκτός, ἀτενίζει τὴν Δόνα-Σόλαν μὲ δρῶντες διαπύρους χρωαίς ν' ἀκούῃ τὸν δοῦκα.

ΣΚΗΝΗ Γ'.

Δὸν-Σίλβας, Ἐρνάνης ἐν στολῇ μοναχοῦ, Δόνα-Σόλα, Ἀκόλουθοι, Ὑπηρέται.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ, ἐξακολουθῶν πρὸς τὸν Ἐρνάνην.

Κ' ἡ ἐδική μου Δέσποινα ! Ἡ πρὸς αὐτὴν λατρεία
Ἐπίσης προξενεῖ καλόν. — ὦ νύμφη μου γλυκεῖα,
Ἐλθέ.

Προσφέρει τὴν χεῖρα εἰς τὴν Δόνα-Σόλαν, ὠχρὰν πάντοτε καὶ σοβαράν.

Πλὴν ποῦ διάδημα ; ποῦ ἀρραβῶν τοῦ γάμου ;

ΕΡΝΑΝΗΣ, ἐν κεραινώδει φωνῇ.

Τίς θέλει τώρα χίλις φλωρίν τ' ὄνομά μου ;

Ἐκπληττονταί πάντες. Ὁ Ἐρνάνης σγίζει τὸν μανδύαν, τὸν ποδοπατεῖ καὶ φαίνεται ἐν στολῇ ὄρεινοῦ.

Εἶμ' ὁ Ἐρνάνης !

ΔΟΝΑ-ΣΟΛΑ, κατ' ἰδίαν πλήρης χαρᾶς.

Ζωντανός, Θεέ !

ΕΡΝΑΝΗΣ, πρὸς τοὺς οἰκέτας.

Ἀναζητοῦμαι

Ἡμέραν, νύκτα.

Πρὸς τὸν δοῦκα.

Ἦθελες νὰ μάθης ἂν καλοῦμαι

Περέζης ἢ Διέγος ; Ἐ, ποσῶς εἶμ' ὁ Ἐρνάνης !

Ὁρατὸν ὄνομα, εἰκὼν ὄρεσιβίου πλάνης.

Προγεγραμμένου στολισμός. Ἡ κεφαλὴ μου μόνη.

Τὴν βλέπετε σύ ; τοῦ γάμου σου τὰ ἔξοδα πληρώνει !

Πρὸς τοὺς οἰκέτας.

Σὰς τὴν προσφέρει σπεύσατε, καλὰ θὰ πληρωθῆτε

Ἐμπρός· ἰδοὺ αἱ χεῖρές μου, οἱ πόδες, μὴν ἀργῆτε !

Πλὴν ὄχι ἄλλη δύναμις μὲ σφίγγει, μὲ βαρύνει.

Ὅπου δὲν θραύεται ποσῶς !

ΔΟΝΑ-ΣΟΛΑ, ἰδίᾳ.

Θεέ !

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ.

Παραπροσύνη !

Εἶν' ἐμπαθὴς ὁ ζῆνος μου . . .

ΕΡΝΑΝΗΣ

Εἶναι ληστής, σὲ εἶπα.

ΔΟΝΑ-ΣΟΛΑ

ὦ, μὴ, μὴ τὸν ἀκούετε!

ΕΡΝΑΝΗΣ

Σκληρὸς ἀντάρτης....κτύπα.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Σωρὸς φλωρίων! Κύριε, εἶναι χρυσὸς ἐν τέλει,
Καὶ διὰ τοὺς ἀνθρώπους μου διστάζω....

ΕΡΝΑΝΗΣ

Τί μὲ μέλει!

Μὲ φθάνει ἓνα μεταξὺ ὄλων αὐτῶν νὰ ἔχῃς.

Πρὸς τοὺς οἰκέτας.

Πωλήσατέ με, δότε με.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Ἄλλὰ σιώπα τρέχεις

Στιγμὰς κρισίμους!

ΕΡΝΑΝΗΣ

Σπεύσατε· εἶν' ὥρα ὠφελείας.

Σὰς λέγω, εἴμ' ὁ ἄγριος φυγὰς, ὁ ταραξίας
Ἑρνάνης!

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Σίγα!

ΕΡΝΑΝΗΣ

Ὁ ληστής!

ΔΟΝΑ-ΣΟΛΑ, μὲ φωνὴν σβυνομένην εἰς τὴν ἀκοήν του.

ὦ, παῦσε τὰς προκλήσεις!

ΕΡΝΑΝΗΣ, ἡμιστρεφόμενος πρὸς αὐτήν.

Ἐδῶ νυμφεύονται· κ' ἐγὼ θὰ νυμφευθῶ ἐπίσης.

Μὲ περιμέν' ἡ νύμφη μου!

Πρὸς τὸν δοῦκα.

Καθὼς ἡ ἐδική σου

Δὲν εἶν' ὠραία, πλὴν πιστὴ τοῦλάχιστον ἐξ ἴσου.

Εἶν' ἡ ἀγχόνη!

Πρὸς τοὺς οἰκέτας.

Πῶς! κάνεις δὲν προχωρεῖ ἐν βῆμα;

ΔΟΝΑ-ΣΟΛΑ, χαμηλῇ τῇ φωνῇ.

ὦ, οἶκτον!

ΕΡΝΑΝΗΣ, πρὸς τοὺς οἰκέτας.

Χίλια χρυσᾶ!... τὰ παραιτεῖτε; κρεῖμα!

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Ὅποιοι δαίμων!

ΕΡΝΑΝΗΣ, πρὸς ἓνα τῶν οἰκετῶν.

Τρέξε σύ· τὸ δῶρον θὰ κερδήσῃς,

Καὶ ἀπὸ δοῦλος μέτωπον ἀνθρώπου θ' ἀποκτήσῃς.

Πρὸς τοὺς ἄλλους.

Πλὴν σεῖς, διστάζετε καὶ σεῖς; ὦ μοῖρα τεθλιμμένη!

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Καὶ νὰ σ' ἐγγίσουν, ἀδελφε, ἡ ὥρα των σημαίνει.

Ἑρνάνης εἶσαι, ἢ πολὺ χειρότερος ἀν ἦσουν.

Ἄν διὰ σὲ ἀντὶ χρυσοῦ ἐν κράτος μὲ χαρίσουν,

ὦ ξένη! ἰσὲ φιλονεικῶ ἀπέναντι τοῦ κόσμου

Καὶ πρὸς τὸν Κάρολον, ἀφοῦ σὲ στέλλει ὁ Θεός μου!

Δὲν ζῶ, ἂν τρίχα πειραχθῆ τῆς κεφαλῆς σου μίᾱ.—
 Ἄνεψιά μου, ἡ στιγμή ἐγγίζῃ ἡ μακαρία . . .
 Μακρύνσου ἥδη τὴν φρουρὰν νὰ ἐξοπλίσω τρέχω,
 Νὰ κλείσω τὰς εἰσόδους.

Ἐξέρχεται μετὰ τῶν οἰκείων.

ΕΡΝΑΝΗΣ, ἀνερευρῶν τὴν ἄοπλον ζώνην του.

Φεῦ, ἐν ξίφος νὰ μὴν ἔχω!

Σημείωσις τῆς Ἑστίας. Εἰς τὰς ἐπομένας σκηνὰς ὁ Δὼν-Σίλβας καταλαμβάνει τὸν Ἑρνάνην καὶ Δόνα-Σόλαν περιπαθῶς διαλεγομένους καὶ ἐξεγείρεται ὅλη του ἡ ζηλοτυπία. Ἐν ᾧ δὲ ταλαντεύεται μεταξὺ λυσσῶδους ἐκδικήσεως καὶ τοῦ πρὸς τὸν ξένον αὐτοῦ καθήκοντος τῆς φιλοξενίας, ἀγγέλλεται ἡ τοῦ βασιλέως προσέλευσις καὶ ὁ Δὼν-Σίλβας σπεύδει νὰ κρούσῃ τὸν Ἑρνάνην ἐν τινι τοῦ δωματίου του ἀπορρήτῳ κρυψῶνι. Ἡ ἐπομένη σκηνὴ ἀναπτύσσει ὅλην τὴν ἀγωνίαν καὶ τὸν ἱποποτισμὸν τοῦ γηραιοῦ Σίλβα, ἀμφισβητοῦντος μέχρις ἐσχάτων καὶ σώζοντος πίσῃ θυσίᾳ τὸν ξένον αὐτοῦ.

ΣΚΗΝΗ ΣΤ΄.

Δὼν-Σίλβας, Δόνα-Σόλα, κεκαλυμμένη, Δὼν-Κάρολος, παρακολουθούμενος ὑπὸ πλήθους εὐγενῶν, καραβινοφόρων καὶ τοξοτῶν. Ὁ Κάρολος προχωρεῖ βραδῆ βήματι στηλώνων ἐπὶ τοῦ δουκὸς βλέμμα ὀργῆς καὶ δυσπιστίας. Ὁ δούξ προχωρεῖ εἰς συνάντησίν του καὶ χαιρετᾷ εὐσεβάστως. — Σιγή. — Ἀνησυχία καὶ τρόμος γενικός. Τέλος ὁ βασιλεὺς, φθάνων ἀπέναντι τοῦ δουκὸς, ὑψοῖ ἀποτόμως τὴν κεφαλὴν.

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Καὶ πῶς, ἐξάδελφέ μου,

Τὴν θύραν ἔχεις σήμερον τόσον καλὰ κλεισμένην;
 Μὰ τοὺς ἁγίους! ἤλπιζα ὀλίγον ἐφθαρμένην
 Τὴν μάχαιράν σου· πλὴν θαρρῶ ἐν μέρει πῶς σὲ βλάπτει,
 Ἐν ᾧ σ' ἐπισκεπτόμεθα εἰς χεῖράς σου ν' ἀστράπτῃ.—

Ὁ Δὼν-Σίλβας θέλει ν' ἀποκριθῆ, ἀλλ' ὁ βασιλεὺς τὸν συγκρατεῖ διὰ κινήσεώς τινος ἀγερώχου.

Ἄργα ἐν μέρει ὄνειρα νεανικὰ σὲ φλέγουν!
 Αἶ, μήπως φέρω κίθαριν; μὴ Βοαδβίλ μὲ λέγουν,
 Μαχῶν καὶ ὄχι Κάρολον, πρὸ τῆς κλειστῆς σου θύρας
 Νὰ μ' ἀντιτάσσης δρύφακτα, νὰ μ' ἀποσπᾷ γεφύρας;

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ, προσκλίνων.

Μονάρχα . . .

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Λάβετε τὰς κλεῖς, κρατεῖτε τὰς γωνίας.

Δύο ἀξιωματικοὶ ἐξέρχονται, ἄλλοι δὲ παρατάττουσι τοὺς στρατιώτας ἐν τριπλῷ στοίχῳ εἰς τὴν ἀΐθουσαν, παρὰ τὴν μεγάλην θύραν.

Ἄ! συνδουλιζέτε λοιπὸν τὰς πάλαι ἀνταρσίας;
 Καλὰ ἂν οὕτω φέρεσθε, ὁ βασιλεὺς ταχέως,
 Καλοὶ μου δοῦκες, θὰ φερθῆ μὲ ἦθος βασιλέως·
 Κ' εἰς τὰς ἐπάλλξεις σας, πατῶν εὐπύργους ἀκρωρείας,
 Θὰ πνίξω ὡς εἰς φωλεὰν τὰς πρὶν σας ἀθηντίας!

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ, ἀγορθοῦμενος.

Οἱ Σίλβαι εἶναι, βασιλεῦ, πιστοί! . . .

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ, διακόπτων.

Ἦ, τοὺς γνωρίζω·

Εἶπέ με, ἡ τοὺς πύργους σου τοὺς ἐνδεκα κρημνίζω.
 Ἡ σβύσσασα πυρκαϊὰ σπινθηρὰ πάλιν ῥίπτει·
 Ζῆ, δὲν ἐχάθη τῶν ληστῶν ὁ πρῶτος. — Τίς τὸν κρούπτει;
 Σὺ, τὸν Ἑρνάνην, μάστιγα καταστροφῆς, πολέμου,
 Ἐδῶ, ἐντὸς τοῦ πύργου σου φυλάττεις.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Κύριέ μου,

Εἶν' ἀληθές.

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Πολὺ καλὰ αὐτὸν ἢ τὴν ζωὴν σου.

Μ' ἐνόησες;

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ, προσκλίνων.

Ὡς πρὸς αὐτὸ, εἶν' εὐκολον, πραῦνσου.

Θὰ γίνῃ ὡς ἐπιθυμεῖς . . .

Ἡ Δόνα-Σόλα κρύπτει τὸ πρόσωπον μὲ τὰς χεῖρας καὶ πίπτει ἐπὶ σκίμποδος.

ΔΟΝ ΚΑΡΟΛΟΣ, πραῦνόμενος

Ἄ, κλίνεις ταπεινώσου

Καὶ φέρε τὸν αἰχμάλωτον.

Ὁ δούξ σταυρόνει τοὺς βραχίονας καὶ μένει στιγμὰς τινὰς σύννου. Ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ Δόνα-Σόλα τὸν παρατηροῦσιν ἐν σιγῇ καὶ ἐξ ἀντιθέτων συγκινήσεων παθαινόμενοι. Τέλος ὁ δούξ ἀνυψοῖ τὸ μέτωπον, λαμβάνει τὴν χεῖρα τοῦ βασιλέως καὶ τὸν φέρει βραδέως ἔμπροσθεν τῶν ἐπὶ τοῦ τοίχου εἰκόνων.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ, δεικνύων τὴν πρώτην εἰκόνα.

Αὐτὸς ἐδῶ, ἐμπρὸς σου,

Πατὴρ μου, πάππος, πρόγονος, ἐρεπίον ἀρχαῖον,

Ὁ Σίλβιος, τρεῖς ὑπατος ἐκλήθη τῶν Ῥωμαίων!

Μεταβαίνων εἰς τὴν παρακειμένην.

Ὁ Δὸν-Γαλσέρας, δεύτερος τῆς Ἰσπανίας Σιδῆς.

Ἡ θήκη του περίχρυσος ἐγγὺς τῆς Βαλδολίδης,

Ἐν μέσῳ λάμπει λυχνιῶν καὶ φώτων καιομένων.

Αὐτὸς, τὸν φόρον ἔλυσε τῶν ἑκατὸν παρθένων!

Μεταβαίνων εἰς ἄλλην.

— Δὸν-Βλάς, — αὐθόρμητος θανὼν φυγὰς εἰς ἐξορίαν,

Ὡς συμβουλεύσας ἀτυχῶς ποτὲ τὴν βασιλείαν.

Εἰς ἄλλην.

— Ῥοσβάλ! — Εἰς μάχην ἔφρευγε πεζὸς πρὸ τῶν ἐχθρῶν του

Ὁ βασιλεὺς, κ' εἰς τὸ λευκὸν ἐσύριζον πτερόν του

Μυρία βέλη φονικά! — Ῥοσβάλ! εἰς τοῦτον κράζει.

Τὸν ἵππον δίδει ὁ Ῥοσβάλ καὶ τὸ πτερόν ἀρπάζει!

Εἰς ἄλλην.

Αὐτὸς, — πληρώσας εὐγενῶς τὰ λύτρα βασιλέως,

Εἶν' ὁ Γονζάλθης.

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ, σταυρόνων τὰς χεῖρας καὶ θεωρῶν αὐτὸν ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν.

Μὲ κινεῖς εἰς ἐκπληξιν βεβαίως!

Ἐξακολούθει.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ, μεταβαίνων εἰς ἄλλην εἰκόνα.

Ὁ Ῥοὐί Γομέζης, Σίλβιος ἄλλος.

Τῆς Καλατράβης γεννηθεὶς ταξίνοχος μεγάλος.

Τρεῖς ἄνδρες τῶρα τὸν βαρὺν δὲν σείουν ὄπλισμόν του.

Τὰς δάφνας φέρ' εἰς μέτωπον τριάνκοντα μαχῶν του.

Κατακτητῆς εἰς τὸ Μοριλ, Σουέζ, Νιγάρ ἐπέτα,

Κ' ἐτάφη πένης. — Βασιλεῦ, χαιρέτα τον, χαιρέτα!

Προσκλίνει ἀποκαλύπτων τὴν κεφαλὴν καὶ μεταβαίνει εἰς ἄλλην. Ὁ βασιλεὺς ἀκροῦται ἀνυπομόνως καὶ ἐν ὀργῇ ἀξαναούση.

Ἐγγὺς, ὁ Γίλης, ἡ χαρὰ καὶ δόξα τῶν δικαίων.

Ἡ χεῖρ του ἦτον εὐορκος ὡς λόγος βασιλέων.

Εἰς ἄλλην.

— Γασπάρ, Μανδόκων καὶ Σιλβῶν ἡ συγγενὴς λαμπρότης!

Ἐκάστου τὸ χρυσόβουλλον εἶν' ἐξ ἡμῶν ἐν πρώτοις.

Οἱ Σανδοβάλ καὶ τρέμοντες μαζῆ ἡμᾶς συγγενέουσιν.

Οἱ Μαρρικέται μᾶς φθονοῦν, οἱ Λάρχι μᾶς ζηλεύουσιν,

Οἱ Ἀλγαγκάστρου μᾶς μισοῦν. Ἰστάμεθα, καὶ μόνον

Τοὺς δοῦκας θίγ' ἡ πτέρνα μας, κ' ἡ ὄψις μας τὸν θρόνον!

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Χλευάζεις;

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ, μεταβαίνων εἰς ἄλλας εἰκόνας.

Ὁ Βασκῆζ, Σοφοῦ λαβῶν ἐπωνυμίαν

Ὁ Δὸν-Ζαχῆμ ὁ Ἰσχυρός. Αὐτὸς ἡμέραν μίαν
Καὶ μόνος, Μαύρων ἑκατὸν συνέτριψε τὸ δόρυ. —
Περνῶ εἰς ἄλλους, κρείττονας.

Εἰς ἓν κίνημα ὀργῆς τοῦ βασιλέως ὁ δοῦξ παραλείπει πλῆθος εἰκόνων καὶ φθάνει διὰ μιᾶς εἰς τὰς τρεῖς τελευταίας πρὸς τὰ ἀριστερά.

Τὸν πάππον μου θεώρει!

Ἵππῆρξε δὺω γενεᾶς ὁ λόγος του θρησκεία
Κ' εἰς τοὺς Ἑβραίους.

Εἰς τὴν πρωτελευταίαν.

Ἡ μορφή ἐκεῖν' ἡ σεβασμία

Εἶν' ὁ πατήρ μου ἔσχατος, ὁ πρῶτος τὴν καρδίαν.
Οἱ τῆς Γρενάδης μαχηταὶ συνέλαβον μὲ βίαν
Τὸν κόμητα δ' Ἀλβάρ Ζιρῶν, γνωστόν του τὸ μανθάνει,
Κ' ἐξακοσίους ἐκλεκτοὺς πρὸς θάνατον λαμβάνει.
Τὸ ἴνδαλμα τοῦ φίλου του ἐπὶ μαρμάρου ξύει,
Μαζῆ του τὸ στρατολογεῖ, κ' εἰς τὸν Θεὸν ὀμνύει
Νὰ μὴ ἐνδώσ' ἢ νὰ στραφῆ, ἐὰν δὲν θεωρήσῃ
Νὰ στρέψ' ἢ πέτρᾳ μέτωπον καὶ νὰ λειποτακτήσῃ!
Κ' ἐρρίφθη, τὸν διέσωσε, τοὺς Μαύρους καταπλήττων.

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Τὸν ἀποστάτην!

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Καὶ αὐτὸς, Γομέζης Σίλβας ἦτον!

Ἴδου τί λέγουν βλέποντες περὶ τὸ μέγαρόν μου
Τοσοῦτους ἤρωας.

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Εἰθὺς, τὸν ὑποχείριόν μου!

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Κλίνει εὐλαδῶς πρὸ τοῦ βασιλέως, λαμβάνει τὴν χεῖρά του καὶ τὸν φέρει πρὸ τῆς τελευταίας εἰκόνας, ἥτις καλύπτει τὸν κρυφῶνα τοῦ Ἑρνάνη. Ἡ Δόνα-Σόλα τὸν παρακολουθεῖ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν ἐναγωνίως. — Ἀνησυχία καὶ σιγὴ γενική.

Ἡ ἐδική μου εἶν' αὐτή. — Μονάρχα, εἴμ' εὐγνώμων!

Θέλεις νὰ λέγουν, ῥίπτοντες κ' εἰς τὴν σκιάν μου μῶμον·

«Ἐκεῖνος, ἄξιός υἱὸς περιφανοῦς οἰκίας,

«Ἐπώλησε τὸν ξένον του, προδότης τῆς φιλίας!»

Ἀγαλλίασις τῆς Δόνα-Σόλας, κίνημα καταπλήξεως πάντων. — Ὁ βασιλεὺς ἀποσύρεται πλήρης ὀργῆς καὶ μένει σιωπηλὸς ἐπ' ὀλίγον μὲ τὰ χεῖλη τρέμοντα καὶ φλέγον τὸ ὄμμα.

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Δοῦξ, μ' ἐνοχλεῖ ὁ οἶκός σου καὶ τώρα τὸν κρημνίζω.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Διότι, δὲν εἶν' ἀληθές; θὰ πληρωθῆ, ἐλπίζω.

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Δοῦξ, θὰ σοῦ ῥίψω τὴν ὀφρὺν μετὰ τῶν πυργωμάτων,
Καὶ θέλω σπείρει κανναβιν εἰς τὰ ἐρείπιά των.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Καλλίτερα ἢ κανναβις ἐπάνω των ν' αὐξήσῃ
Παρ' ἀτιμία τ' ὄνομα τοῦ Σίλβα ν' ἀσχημίσῃ.

Πρὸς τὰς εἰκόνας.

Δὲν ἔχει οὕτω, κύριοι;

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Τὴν κεφαλὴν του πάλιν.

Μὲ ὑπεσχέθης . . .

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Σ' ἔταξα τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην.

Πρὸς τὰς εἰκόνας.

Δὲν ἔχει οὕτω, κύριοι ;

Δεικνύων τὴν κεφαλὴν του.

Μ' αὐτὴν σὲ προλαμβάνω·

Διάθεσέ την.

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Κάλλιστα· πλὴν εἶμ' εὐγνώμων . . . χάνω.

Ζητῶ ἀκμαίαν κεφαλὴν, ἥτις, κοπεῖσα, θέλει
 Ἐπὶ τὴν κόμην ὑψωθῆ. Πλὴν ὡς πρὸς σέ, μὲ μέλει ;
 Ματαίως θέλει δῆμιος τὴν κόμην σου ζητήσῃ·
 Δὲν ἔχεις ὅσῃ δύναται τὴν χεῖρα νὰ γεμίσῃ.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Ἐ, φθάνει ! Ἐγὼ κεφαλὴν καλλιπρεπεῖ ἀκόμα,
 Ὡστε ν' ἀξίζῃ, ὡς φρονῶ, ἐνὸς ἀντάρτου πτώμα.
 Πῶς ! ἐνὸς Σίλβα κεφαλῆ σὲ φαίνεται ἀναξία ;

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Δοῦξ, τὸν Ἑρνάνην !

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Κύριε, θαρρῶ τῆ ἀληθείᾳ

Πῶς εἶπον.

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ, πρὸς τοὺς περὶ αὐτόν.

Ἴδετε παντοῦ· ἄς πέσουν πρὸ ποδῶν μου
 Οἱ τοῖχοι, τὰ ὑπόγεια . . .

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Πιστὸν τὸ φρούριόν μου

εἶν' ὡς ἐγώ· τὸ μυστικὸν μαζῆ μου τὸ γνωρίζει.
 Ὅτ' αὐτὸ φυλάξωμεν μαζῆ.

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Ὁ βασιλεὺς θεσπίζει !

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Λίθον πρὸς λίθον ἂν ἰδῶ τὸν πύργον νὰ κρημνίσῃς
 Καὶ νὰ τὸν κάμῃς τάφον μου, ματαίως !

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Παρακλήσεις,

Φωναί, τὰ πάντα μάταια ! — Τὸν λήσταρχον, σὲ εἶπα,
 Ἡ, δοῦξ, ζῶν καὶ πύργος σου συγχρόνως πίπτουν.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Εἶπα.

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Καλὰ λοιπόν ! εἰς θῦμα ἐν σὺ δεύτερον καλεῖσαι.

Πρὸς τὸν δοῦκα τῆς Ἀλκάλης.

Δοῦξ, κράτησέ τον !

Δόνα Σόλα, ἀποσπῶσα τὸ πέπλον καὶ ῥιπτομένη μεταξὺ τοῦ βασιλέως, τοῦ δουκὸς καὶ τῶν φυλάκων.

Βασιλεῦ τῆς Ἰσπανίας, εἶσαι

Κακὸς μονάρχης !

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Οὐρανέ! τί βλέπω; ἡ ἰδία!

ΔΟΝΑ-ΣΟΛΑ

Δὲν εἶσχι, ὄχι, βασιλεῦ, ἰσπανικὴ καρδία.

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ τεταραγμένος.

Κυρία, κρίνεις αὐστηρὰ τοῦ θρόνου τὴν ἀξίαν.

Πλησιάζων καὶ χαμηλῇ τῇ φωνῇ.

Σὺ μοῦ ἐμπνέεις τὴν ὀργὴν τὴν τόσον ὀλεθρίαν.

Μαζῆ σου γίνεται θεὸς ἢ τέρας ὁ γενναῖος.

Ἔ, ὅταν μᾶς μισοῦν, κακοὶ γινόμεθα ταχέως!

Ἄν ἐσυγχώρῃς, ἤλπιζα, ὦ κόρη, τελευταῖον

Νὰ γίνω μέγας, νὰ φανῶ τῆς Καστιλλίας λέων.

Μὲ κάμνεις ἤδη τίγριδα μὲ τὴν σκληρὰν ὀργὴν σου·

Ἴδου, ἡ τίγρις μαίνεται! σιώπησε, μακρύνσου!

Κλίνων πρὸ ἐνὸς ἐκτετυκτοῦ βλέμματός της.

Ἐν τούτοις, κλίνω.

Στρεφόμενος πρὸς τὸν δοῦκα.

Σ' ἐκτιμῶ, ἐξάδελφε, ἀκόμη·

Νὰ ἦν ὀρθὴ ἐνδέχεται ἡ εὐλαβὴς σου γνώμη.

Πιστὸς εἰς ξένον, κατ' ἐμοῦ πολέμιος ὑψώσου.

Πολὺ καλὰ. — Σὲ συγχωρῶ καὶ εἰμ' ἀνώτερός σου.

— Ἡ χεὶρ μου μόνον ὄμηρον τὴν κόρην σου λαμβάνει.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Ἄ, μόνον!

ΔΟΝΑ-ΣΟΛΑ, ἔκπληκτος.

Ἐμὲ, κύριε;

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Ἰμᾶς βεβαίως.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Φθάνει!

Ἦ τὸν γενναῖον νικητὴν, τὴν ἔξοχον θυσίαν,

Νὰ συμπονῇ τὴν κεφαλὴν καὶ σχίζῃ τὴν καρδίαν!

Ἠραία χάρις!

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Ἐκλεξε. — Αὐτὴν ἢ τὸν δραπετὴν·

Τὸν ἕνα τούτων.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Σὺ κρατεῖς τὴν μοῖράν μου, εἰπέ την!

Ἄ Δὸν-Κάρολος πλησιάζει πρὸς τὴν Δόνα-Σόλαν, αὐτὴ δὲ καταφεύγει εἰς τὸν θεῖόν της.

ΔΟΝΑ-ΣΟΛΑ

Ἦ, σπεῦσε, θεῖε . . .

Σταματᾶ, εἶτα δὲ κατ' ἰδίαν.

Δυστυχῆς, δὲν ἔχω τρόπον ἄλλον·

Νεκρὸν τὸν θεῖον ἢ νεκρὸν ἐκεῖνον. . . Ἐμὲ μᾶλλον!

Πρὸς τὸν βασιλέα.

Ἀκολουθῶ.

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ, κατ' ἰδίαν.

Ἦ οὐρανέ, λαμπρὸν τὸ δῖλημμά μου·

Νὰ κλίνῃ τέλος ἔπρεπε καὶ κλίν' ἡ ἄνασσά μου!

Ἡ Δόνα-Σόλα προχωρεῖ μὲ σοβαρὸν καὶ ἀσφαλὲς βῆμα εἰς τὸ κινώτιον τῶν ἀδαμάντων, καὶ ἀνοίγουσα λαμβάνει τὸ ἐγχειρίδιον, ὅπερ κρύπτει εἰς τὸ στήθος της. Ὁ Δὸν-Κάρολος τῇ προσφέρει τὸν βραχίονα.

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Κ' ἡ πρόβλεψίς σας; . . .

ΔΟΝΑ-ΣΟΛΑ

Τίποτε.

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Πολύτιμός τις θήκη;

ΔΟΝΑ-ΣΟΛΑ

Ναί.

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ, μειδιῶν.

Ἄς ἰδῶμεν.

ΔΟΝΑ-ΣΟΛΑ

Ἄλλοτε.

Τῷ δίδει τὴν χεῖρα, ἐτοίμη νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ.— Ὁ Δὸν-Σίλβας, ἀκίνητος μέχρι τοῦδε καὶ ὅλως ἀφηρημένος, προχωρεῖ βήματά τινα ἀνακράζων.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Ἦ Δόνα-Σόλα! Φρίκη!

Ἦ Σόλα μου!— Ἀφοῦ ψυχὴ ἐντός του δὲν κινεῖται,

Ἦ ὄπλα καὶ πύργοι μου, σωρὸς ἐπάνω μου ριφθῆτε!

Τρέχων πρὸς τὸν βασιλέα.

Δὲν ἔχω ἄλλο ἄφες με τὸ τέκνον, κύριέ μου!

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ, ἀφίτων τὴν χεῖρα τῆς Δόνα-Σόλας.

Ἦ, τότε, τὸν αἰχμάλωτον!

Ὁ δούξ ταπεινώνει τὴν κεφαλὴν καὶ φαίνεται εἰς φοβερὰν δισταγμοῦ πάλιν ἔπειτα στρέφει πρὸς τὰς εἰκόνας ἐνόων πρὸς αὐτὰς τὰς χεῖρας.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Συγγνώμην, φείσθητέ μου,

Πατέρες μου!—

Προχωρεῖ ἐν βῆμα πρὸς τὸν κρυψώνα, ἡ δὲ Δόνα-Σόλα τὸν παρακολουθεῖ ἐναγωνίως διὰ τῶν βλεμμάτων. Ὁ δούξ στρεφόμενος πρὸς τὰς εἰκόνας.

Ἦ, στρέψατε τὸ βλέμμα σας πληγόνει!

Προχωρεῖ κλονούμενος πρὸς τὴν εἰκόνα του, ἔπειτα στρέφεται πρὸς τὸν βασιλέα.

Τὸ θέλεις;

Ὁ Δὸν-Κάρολος κατανεύει ἐπιτακτικῶς, ὁ δὲ δούξ ὑψώνει τρέμων τὴν χεῖρα πρὸς τὸ ἐλατήριον.

ΔΟΝΑ-ΣΟΛΑ

Οἴμοι!

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ, γονυπετῶν πρὸ τοῦ βασιλέως.

Φεῦ, ἀρκεῖ ἡ κεφαλὴ μου μόνη!

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Τὴν κόρην!

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ, ἐγειρόμενος.

Λάβε τὴν ἐμὲ νὰ φθείρης ἀπελπίσου.

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ, ἀρπάζων τὴν τρέμουσαν χεῖρα τῆς Δόνα-Σόλας.

Σ' ἀφίνω, δούξ.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Βλεπόμεθα. —

Παρακολουθεῖ διὰ τοῦ βλέμματος τὸν βασιλέα, ἀπομακρυνόμενον βραδέως μετὰ τῆς Δόνα-Σόλας ἔπειτα θέτει τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ἐγχειριδίου του.

Ὁ Κύριος μαζῆ σου!

Ἔρχεται πρὸς τὸ ἔμπροσθεν τοῦ θεάτρου, ἀσθμαίνων, ἀκίνητος, χωρὶς νὰ βλέπῃ, χωρὶς ν' ἀκούῃ, μὲ ἀπλανὲς τὸ ὄμμα καὶ τοὺς βραχίονας ἐσταυρωμένους ἐπὶ τοῦ στήθους, ὅπερ τοὺς ἀνασηκῶνει σπασμωδικῶς. Ὁ βασιλεὺς ἐξέρχεται μετὰ τῆς Δόνα-Σόλας καὶ πᾶσα ἡ τῶν εὐπατριδῶν συνοδία σοβαρῶς καὶ ἀνὰ δύο, συνδιαλεγόμενοι βαιῶ τῇ φωνῇ μεταξύ των.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ, κατὰ μέρος.

Μονάρχα, φεύγεις, καὶ χαρὰ ἐνῶ σὲ περιπνέει,

Ἦ γηραιὰ χρηστότης μου ραγίζεται καὶ κλαίει!

Ἰψόνοι τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ βλέπων ὅτι εἶναι μόνος, λαμβάνει δύο ξίφη ἀπὸ τινος πανοπλίας, μετρεῖ τὸ μέγεθός των καὶ τὰ θέτει ἐπὶ τραπέζης. Ἐπειτα ὠθεῖ τὸ μυστικὸν ἐλατήριον καὶ ἡ θύρα ἀνοίγει.

ΣΚΗΝΗ Ζ'
ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ, ΕΡΝΑΝΗΣ.
ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Ἐλθέ.

Ὁ Ἐρνάνης φαίνεται εἰς τὴν θύραν τῆς κρύπτης, ὁ δὲ Δὸν-Σίλας τῷ δεικνύει τὰ ἐπὶ τῆς τραπέζης ξίφη.

— Προτίμησε. — Κάνεις δὲν σὲ διώκει πλέον,
Καὶ τώρα λόγον εἰς ἐμὲ θὰ δώσης τελευταῖον.
Ἐλθέ! — καὶ γρήγορα. — Πλὴν πῶς; ταράσσετ' ἡ ψυχὴ σου!

ΕΡΝΑΝΗΣ

Ἄ, γέρον . . . εἶν' ἀδύνατον νὰ μετρηθῶ μαζὶ σου.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Καὶ πῶς; φοβεῖσαι; εὐγενὴς δὲν εἶσαι; Δυστυχία!
Καλὸς, κακὸς, ὅταν λαλῇ ἀνδρῖα καὶ ἀνδρῖα.
Πᾶς ὑβριστὴς μου εὐγενής, καὶ Σίλας ὁ Ἐρνάνης!

ΕΡΝΑΝΗΣ

Πλὴν, γέρον. . .

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Δὸς με θάνατον ἢ σπεῦσε ν' ἀποθάνης!

ΕΡΝΑΝΗΣ

Νὰ σπεύσω, ναί. — Εἰς τὴν ζωὴν ἀφοῦ μ' ἐξαποστέλλεις,
Εἶν' ἐδική σου· λάβε τὴν ὅπως ἐγκρίνεις.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Θέλεις;

Πρὸς τὰς εἰκόνας.

Ἰδέτε, θέλει, κύριοι! — Καλά· τὴν προσευχὴν σου.

ΕΡΝΑΝΗΣ

ὦ, εἶν' ἐσχάτη, κύριε, καὶ στρέφ' εἰς τὴν ψυχὴν σου!

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Τὸν ἄλλον ζήτηε Κύριον!

ΕΡΝΑΝΗΣ

Ἄ, ὄχι, ὄχι! — Γέρον,
Τιμῶρει, ξίφος, πέλεκυν ἢ ὅ,τι θέλεις φέρων.
Πλὴν ἔλεος· ἄς πληρωθῇ ἐνὸς νεκροῦ ἡ γνώμη·
Δούξ! πρὶν ἐκπνεύσω, ἄφες με νὰ τὴν ἰδῶ ἀκόμη!

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Νὰ τὴν ἰδῇ!

ΕΡΝΑΝΗΣ

Τοῦλάχιστον στιγμὴν ν' ἀκούσω μίαν,
Μίαν καὶ μόνην, τῆς φωνῆς ἐκείνης τὴν μαγεῖαν!

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Νὰ τὴν ἀκούσῃ!

ΕΡΝΑΝΗΣ

Ἐννοῶ τὸ βᾶρος τῆς θυσίας·
Ἄλλ' ἡ νεότης μου στιγμὰς ἀνθολογεῖ βραχείας.
Συγγνώμην! ἂν δὲν συγχωρῆς νὰ τὴν ἰδῶ ἐκπνεῶν,
Νὰ τὴν ἀκούσω ἄφες με καὶ ἀποθνήσκω πλέον.
Νὰ τὴν ἀκούσω μόνον, δούξ! σεβάσου τὴν εὐχὴν μου!
Ἄλλὰ, μὲ ποῖαν ἔδωκα γαλήνην τὴν ζωὴν μου,
Ἄν ἡ ψυχὴ μου ἔστεργε, πρὶν φύγ' εἰς τὸν Θεόν της,
Μὲ τὴν ψυχὴν της ν' ἀσπασθῇ ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν της!

— Δὲν θὰ τὴν εἶπω τίποτε, θὰ ἦσ' ἐδῶ, πλησίον,
Καὶ μὲ ἀπάγεις ἔπειτα.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ, *δεικνύων τὸν ἐτι ἀνοικτὸν κρυψῶνα.*

Χορεύει τῶν ἀγίων !

Νὰ ἦναι τόσον ὁ κρυψὸν βελῆς καὶ σιγαλέος.

ᾠστε νὰ μὴ ἀκούσῃ τί ;

ΕΡΝΑΝΗΣ

Δὲν ἤκουσα βεβαίως.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Τὴν Δόνα-Σόλαν ἀντὶ σοῦ παραλαβὼν κατέβη.

ΕΡΝΑΝΗΣ

Καὶ τίς λυιπὸν ;

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Ὁ βασιλεύς.

ΕΡΝΑΝΗΣ

Παράφρον, τὴν λατρεύει !

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Τί λέγεις !

ΕΡΝΑΝΗΣ

Μᾶς τὴν ἤρπασε καὶ λάτρις τῆς καλεῖται !

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

ᾠ συμφορὰ ! Τοὺς ἵππους σας, τοὺς ἵππους σας, δολίται,
Κ' ἐμπρός, ἐπὶ τὸν ἄρπαγα μαζῆ μου !

ΕΡΝΑΝΗΣ

Στάσου πρῶτον.

Ἡ ἀσφαλὴς ἐκδίκησις δὲν ἀγαπᾷ τὸν κρότον.

Εἶμ' ἐδικὸς σου· δύνασαι νὰ μὲ φονεύσῃς. Κλίνεις

Ἐγὼ νὰ γίνω τιμωρὸς τῆς ἀρετῆς ἐκείνης ;

ᾠ, μὴ μ' ἀρνείσαι· τῆς ποινῆς ἐν μέρει χάρισέ με,

Καὶ πίπτω εἰς τοὺς πόδας σου, ἂν ἀπαιτῆς, ἰδέ με !

Ἄς τὸν ζητήσωμεν μαζῆ. Ἐλθέ, μὴν ὑποπτεύῃς·

Ἐγὼ βραχίων, σ' ἐκδικῶ. — Κατόπιν, μὲ φονεύεις.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Καὶ τότε, θύμα ἔρχεσαι νὰ πέσῃς τῆς χειρὸς μου ;

ΕΡΝΑΝΗΣ

Ναι, δούξ.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Καὶ τίς ὁ ὄρκος σου ;

ΕΡΝΑΝΗΣ

Ἡ μνήμη τοῦ πατρός μου !

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Πλὴν μόνος θὰ ἐνθυμηθῆς τὸν ὄρκον νὰ τηρήσῃς ;

ΕΡΝΑΝΗΣ, *δίδων αὐτῷ τὸ εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ κρεμάμενον κέρας.*

Σὲ δίδω τοῦτο. Ἄκουσε· εὐθὺς ὅπου θελήσῃς,

Ὅποῖαν ὥραν ἢ στιγμὴν, εἰς ἐν ἀκαριαῖον,

Ἄν σοῦ διέλθῃ κατὰ νοῦν νὰ μὴν ὑπάρχω πλέον,

Ἐλθέ, τὸ κέρας σάλπισε καὶ μὴ φροντίσῃς μήτε.

Δὲν θέλω ζῆ.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Τὴν χειρὰ σου.

Σφίγγουν τὰς χεῖρας. — Ἐπειτα πρὸς τὰς εἰκόνας.

Σεῖς μάρτυρες γενῆτε !